

STRÖMSBOKEN

AV
ALFRED MATTESSON

DEL II:1. HFT. 2

STRÖMS HEMBYGDSFÖRENING S ÅRSPUBLIKATION 1945

STRÖMSBOKEN

av

ALFRED MATTESSON

DEL II:1

STRÖMS HEMBYGDSFÖRENING S ÅRSPUBLIKATION 1945

Del II:1, häft 2.

Styrelse 1943—1946.

Lantbrukare Jöns Gunnvard, Risselås.

” Per U. Holm, Jonsgård.

Fru Bojan Holmen, Ulriksfors.

Ingenjör Elias V. Johansson, Strömsund.

Nämndeman Matts Jönsson, Tåxan.

Rektor Alfred Mattesson, Strömsund, ordf. sekr. o. kassaförv.

Köpmän Uno Mårtén, ” (avl. 14 dec. 1945)

Bankdirektör O. Olofsson ”

Vävlärarinnan fröken Rebecka Ström, Strömsund

Lärarinnan fru Betty Svensson, Hallviken.

Hedersledamöter.

Orgelfabrikör J. Eriksson, Östersund.

Bankdirektör O. Olofsson, Strömsund.

Ständig medlem.

Bankdirektör Gunnar Björkman, Stockholm.

Antalet årsbetalande medlemmar 1944 var 216.

Randanmärkningar.

Läkaren och naturforskaren Joh. Otto Hagström (f. 1716 ²⁴/₆ d. 1792 ¹²/₃), som var född på Frösön, gjorde 1749 med ett kungligt stipendium en studieresa genom Jämtland och dess lappmarker. Hans utmärkta berättelse över resan trycktes 1751. Ur denna beskrivning över Jämtland återger jag hans redogörelse för krono- och prästetionde, som fastställdes på Frösö länsmansgård den 15 augusti 1699 i närvaro av häradshövdingen Eric Sparman, prosten Abr. Laur. Burman, kyrkoherdar, kaplaner och fullmäktige för bönderna i varje tingslag.

För varje ko ger bonden i tionde en mark smör och dessutom en mark smör extra för småfä. Tionde utgår av kål, rovor

(Forts. å näst sista sid.)

Sven Andersson fick nya åbyggnader och satt liksom Anders Nilsson orubbad.

Enligt sluträkningen den 4 oktober 1859 utgjorde kostnaderna för Erik Andersson 761 riksdaler 14 skillingar 5 runstycken, för Mårten Andersson 380:31:5, för Sven Andersson likaledes 380:31:5 och för Anders Nilsson 507:26:—.

I skattelängden år 1900 voro skattetalen $\frac{63}{1024}$, $\frac{21}{1024}$, $\frac{25}{512}$, $\frac{25}{512}$, $\frac{17}{256}$, och $\frac{21}{256}$ och skatten uppgick till 172:21 kr.

Folkmängden uppgick 1943 i Bonäset med Klövsand till 35 män och 31 kvinnor = 66.

Den äldsta gården i Bonäset kallas "Utat" och den förste som bodde där, var

1. *Olof Olofsson* f. 1729 $\frac{30}{11}$ d. 1791 $\frac{31}{12}$ fr. Öhn.
g. 1759 $\frac{4}{11}$ m. *Elin Göransdotter* f. 1729 $\frac{17}{8}$ d. fr. Espnäs.
s. *Olof* f. 1763 $\frac{10}{6}$ d. 1844 $\frac{30}{9}$
s. *Göran* f. 1766 $\frac{8}{7}$ d. 1821 $\frac{2}{2}$
Ett dödfött barn begrovs 1769 $\frac{21}{1}$
d. *Britta* f. 1769 $\frac{5}{12}$ d. "Bunäs-Britta" ogift.
d. *Marin* f. 1773 $\frac{11}{10}$ d. g. 1829 $\frac{20}{4}$ m. rotskol-
läraren, målaren och fältjägaren *Sivert Hoff* f.
1795 $\frac{13}{4}$.
 2. *Olof Olofsson* f. 1763 $\frac{10}{6}$ d. 1791 $\frac{31}{12}$ "Bunäs-Ola"
g. 1796 $\frac{10}{1}$ m. *Bengta Danielsdotter* f. 1763 $\frac{2}{11}$ d. 1850
 $\frac{4}{10}$ fr. Kärrnäset.
d. *Elin* f. 1797 $\frac{27}{4}$ d.
s. *Daniel* f. 1798 $\frac{13}{5}$ d.
s. *Olof* f. 1800 $\frac{25}{3}$ d.
s. *Jöns* f. 1802 $\frac{4}{11}$ d. med tillnamnet Glantz,
Trångåsen
d. *Karin* f. 1807 $\frac{11}{6}$ d. 1806 $\frac{13}{4}$ bröstfeber.
- Bunäs-Ola fick $\frac{3}{4}$ av hemmanet efter sin fader. År 1812 bytte han hemman med Anders Olofsson i Öhn. Alla husen brunno ned för honom två gånger, sista gången 1822.
3. *Anders Olofsson* f. 1775 $\frac{21}{3}$ d. 1847 $\frac{12}{12}$ fr. Tullingsås
g. 1805 $\frac{2}{11}$ m. *Bengta Ersdotter* f. 1777 $\frac{21}{3}$ d.
fr. Östgården, Espnäs.
s. *Olof* f. 1806 $\frac{20}{1}$ d. 1831 $\frac{5}{6}$ "okänd sjukdom"
s. *Erik* f. 1809 $\frac{9}{2}$ d. 1895 $\frac{23}{6}$
d. *Anna* f. 1811 $\frac{6}{10}$ d. 1879 g. m. *Hans Hinriksson*
i Ringvattnet
s. *Jöns* f. 1814 $\frac{21}{7}$ } drunknade 1831 $\frac{4}{12}$ tillsam-
mans med *Göran Göransson*
s. *Anders* f. 1816 $\frac{10}{8}$ } f. 1816 $\frac{2}{5}$ "oförsiktigt åkan-
de på skridskor."
s. *Mårten* f. 1819 $\frac{25}{7}$ d. 1903 $\frac{24}{4}$

s. Sven f. 1821 $16/9$ d. 1898 $30/3$.

Anders Olofsson lämnade halva hemmanet till sonen Erik och en fjärdedel till vardera sönerna Mårten och Sven.

4. *Erik Andersson* f. 1809 $9/2$ d. 1895 $23/6$
g. 1852 $12/3$ m. *Gölin Svensdotter* f. 1824 $26/12$ d. 1914 $30/1$
fr. Renån.

d. Bengta f. 1853 $21/5$ d. 1853 $24/6$

d. Bengta f. 1855 $5/1$ d. g. 1884 $29/6$ m. Sven
Lövenring

d. Gölin f. 1858 $14/12$ d. 1919 $26/4$ g. 1886 m. Mikael
Floman

d. Ingeborg f. 1860 $24/3$ d. 1889 g. 1888 $21/10$ m.
Mikael Nordlund

s. Anders f. 1863 $19/4$ d.

✕ s. Anders f. 1866 $13/9$

✕ s. Sven Olof f. 1873 $27/9$ ogift.

Bröderna Anders och Sven Olof Ersson äro varmt intresserade av studier och väl förtrogna med hembygdens släkter, dialekter och traditioner. De äro kunniga i både klassiska språk och norröna tunga.

Av hemmanet erhöill döttrarna Bengta Lövenring och Gölin Floman vardera en tredjedel. Gölin Flomans del övergick till Ingeborg Nordlund och såldes sedermera till Graningeverken. En tredjedel av hemmanet tillföll sonen

5. *Anders Ersson* f. 1866 $13/9$

g. 1900 $27/6$ m. *Maria Lund* f. 1861 $26/10$ fr. Hiillsand

d. Gölin f. 1901 $23/4$ g. 1925 $24/6$ m. Karl Teodor Isaksson fr. Alanäs, fränskild 1940 $11/10$

d. Anna f. 1903 $1/1$ g. m. C. A. Carlsson fr. Rösta, Ås

Anders Ersson har överlätit sitt hemman till dottern

6. *Gölin Isaksson* f. Andersdotter f. 1901 $23/4$

d. Maria f. 1926 $10/8$

s. Anders Olof f. 1927 $21/11$

s. Nils Erik f. 1930 $23/11$

Hemmanet "Väst på Bränn", ena fjärdedelen av Anders Olofssons (Bo:3) hemman.

7. *Mårten Andersson* f. 1819 $25/7$ d. 1903 $24/4$

g. 1856 $25/11$ m. *Anna Jönsdotter* f. 1833 $12/8$ d. 1910 $23/10$
fr. Espnäs

d. Bengta f. 1857 $8/9$ d. 1878

s. Jöns f. 1860 $8/3$ d. 1862 "åt av misstag krom"

s. Jöns f. 1863 $\frac{20}{8}$ d. 1938 $\frac{30}{12}$

Mårten Andersson var urmakare, silver- och låssmed och god knivsmid. Han lagade bössor och gjorde allt förekommande smide med stor skicklighet.

Hemmanet ärvdes av sonen

8. Jöns Mårtensson f. 1863 $\frac{20}{8}$ d. 1938 $\frac{30}{12}$ ogift.

Då Jöns Mårtensson ej hade några arvingar, tillföll hela hans kvarlåtenskap allmänna arvsfonden. Hemmanet köptes på auktion av Albert Karlsson i Häggenås och Nils Sahlin i Sikås.

Hemmanet "Väst på Bränn" andra fjärdedelen av Anders Olofssons (Bo:3) hemman.

9. Sven Andersson f. 1821 $\frac{16}{9}$ d. 1898 $\frac{30}{3}$

g. m. Margit Nilsdotter f. 1826 $\frac{24}{9}$ d. 1873 $\frac{2}{12}$

d. Bengta f. 1855 $\frac{23}{11}$

s. Nils f. 1857 $\frac{11}{3}$ d. 1896

s. Anders f. 1860 $\frac{4}{8}$ ogift

s. Sven f. 1862 $\frac{1}{8}$ ogift

Sonen Anders Svensson övertog först hemmanet och överlät det sedan till brodern Sven Svensson. Denne har sedan överlämnat hemmanet till sin adoptivdotter Frida Margareta Svensson, gift med

10. Jonas Göransson f. 1899 $\frac{18}{8}$

g. m. Frida Margareta Svensson f. 1905 $\frac{15}{3}$

d. Ingeborg f. 1935 $\frac{13}{1}$

Lövenrings hemman utgjorde en tredjedel av Erik Anderssons (Bo:4) hemman.

11. Sven Svensson Lövenring f. 1856 $\frac{9}{7}$ d. 1938 $\frac{27}{12}$

g. 1884 $\frac{29}{8}$ m. Bengta Ersdotter f. 1855 $\frac{5}{1}$ (Bo:4) d. 1935 $\frac{9}{4}$

d. Ingeborg f. 1885 $\frac{20}{12}$

d. Gölin f. 1888 $\frac{8}{4}$

s. Erik f. 1890 $\frac{11}{7}$

d. Bengta Linnéa f. 1893 $\frac{25}{1}$

s. Sven f. 1896 $\frac{1}{2}$

d. Anna f. 1899 $\frac{20}{1}$ g. m. Henrik Eriksson, Toppen, Espnäs.

Sven Svensson Lövenrings hemman delades mellan barnen, som sedan köpte av varandra, så att Ingeborg fick en sjättedel, Sven sju tolfedelar och Bengta Linnéa tre tolfedelar.

Hemmanet Vallen.

12. Mattias Forsberg 1888 $\frac{1}{1}$ fr. Renån

Bonäset

- g. 1 m. *Ingeborg Svensdotter Lövenring* f. 1885 $20/12$ d. 1922 $23/2$
- s. Nils Evert f. 1909 $26/1$ d. 1909 $30/10$
- d. Bengta f. 1911 $11/3$ g. m. Svante Norberg, Solberg, Hammerdal
- s. Nils f. 1912 $19/10$ d. 1939 $13/8$
- s. Sven f. 1915 $29/8$
- d. Ingeborg f. 1919 $25/7$ g. 1942 m. K. J. Edelsvärd, Vedjeön
- g. 2 m. *Sally Berta Margareta Strandberg* f. 1900 $4/6$
- s. Erik Mattias f. 1923 $11/8$
13. *Sven Lövenring* f. 1896 $1/2$ ogift. På gården bor Nils Persson Backlund f. 1880 fr. Kärnäset g. m. Gölin Svensdotter Lövenring f. 1888 $8/4$ (Bo:11).

Hemmanet Lillsveviken.

14. *Olof Petter Olsson* f. 1887 $5/6$ fr. Öjarn
- g. m. *Bengta Linnéa Svensdotter Lövenring* f. 1893 $25/1$ (Bo:11)
- d. Karin f. 1923 $24/2$ (tvillingar)
- d. Bengta f. 1923 $24/2$
- s. Sven Harry f. 1932 $17/7$

Hemmanet "Opp i Stugan".

Den förste bondens i Bonäset näst äldste son flyttade ut och byggde gården.

15. *Göran Olofsson* f. 1766 $8/7$ d. 1821 $2/2$
- g. 1802 $7/11$ m. *Gunilla Andersdotter* f. 1780 $18/6$ d. fr. Hillsand
- d. Elin f. 1803 $2/12$ d. "Bunäs-Elin", ogift
- s. Anders f. 1805 $17/9$ d. 1866 i smittkoppor. Snickare och sadelmakare, g. 1836 $20/10$ m. Brita Jönsdotter f. 1808 d. 1837 $15/7$
- d. Kerstin f. 1808 $19/6$ g. på äldre dagar m. Mikael Svensson i Gärdviken.
- d. Maria f. 1811 $30/1$ d. 1901 $30/5$
- d. Gunhild f. 1814 $31/8$, ogift
- s. Göran f. 1816 $2/5$ d. 1831 $4/12$ genom drunkning (Bo:3)
- d. Brita f. 1819 $26/2$ d. 1819 $25/11$
- d. Anna Brita f. 1820 $25/9$ g. m. Per Nilsson i Klöv-sand.

Bunäs-Elin, en hemslöjdskvinna från 1800-talet, har skildrats

av Karin Nilsson i Ströms Hembygdsförenings årspublikation 1941, Bunäs-Elin var en ovanligt kraftig och manhaftig arbetsmänniska, som med åren förvärvade en till konstnärsskap gränsande skicklighet i handarbete.

Efter Göran Olofsson övertogs hemmanet av mågen

16. *Anders Nilsson Löf* f. 1812 $^{10}/_4$ d. 1895 $^{23}/_5$ fr. Espnäs
g. 1841 $^{7}/_{11}$ m. *Maria Göransdotter* f. 1811 $^{30}/_1$ d. 1901 $^{30}/_5$
s. Nils f. 1842 $^{5}/_{10}$ d. 1878
s. Anders f. 1844 $^{4}/_7$ d. 1899
s. Göran f. 1846 $^{26}/_9$
d. Gunilla f. 1849 $^{19}/_2$, gift i Fågelberget, Frostviken
s. Sven f. 1851 $^{15}/_{11}$, " " " "

Bröderna Nils och Anders Andersson fingo vardera hälften av hemmanet.

17. *Nils Andersson* f. 1842 $^{5}/_{10}$ d. 1878, bönpräst
g. 1872 $^{21}/_2$ m. *Anna Ersdotter* f. 1848 $^{27}/_5$
emigrerade till U. S. A.
d. Maria Lucia f. 1872 $^{7}/_3$ " " "
s. Erik Olof f. 1874 $^{26}/_4$ " " "
d. Anna Kajsa f. 1877 $^{29}/_3$

Efter Nils Anderssons död såldes hemmanet 1879 på auktion till svågern Henrik Ersson.

18. *Anders Andersson* f. 1874 $^{4}/_7$ d. 1899 $^{22}/_{10}$ bönpräst
g. 1872 $^{14}/_4$ m. *Ingeborg Svensdotter Löf* f. 1848 $^{2}/_{11}$ d. 1923 $^{18}/_1$ fr. Öjarn
s. Anders Erik f. 1873 $^{1}/_1$, blind
s. Sven Georg f. 1875 $^{13}/_2$
d. Maria Gunilla f. 1877 $^{5}/_9$ d. 1896
d. Ingeborg f. 1880 $^{17}/_9$
d. Anna Karolina f. 1883 $^{16}/_1$ g. m. färjmannen Nils Glantz, Hammerdal
d. Karin f. 1885 $^{18}/_9$ g. m. Erik Jonsson, Yxskaftekälen
s. Nils Emanuel f. 1888 $^{8}/_4$, kopparslagare i Backe
d. Brita Lydia f. 1890 $^{9}/_{10}$
s. Jonas Adolf f. 1893 $^{18}/_2$
s. Bernhard Johannes f. 1895 $^{15}/_8$, plåtslagare
X 19. *Henrik Ersson* f. 1854 $^{2}/_1$ d. fr. Risnäset, Espnäs
g. 1879 $^{29}/_6$ m. *Anna Svensdotter* f. 1851 $^{2}/_6$ d. 1927 $^{15}/_3$ fr. Öjarn
d. Lucia f. 1880 $^{7}/_5$ g. m. Mårten Jonsson, Åsen, Hammerdal
d. Ingeborg f. 1881 $^{17}/_{12}$
s. Erik f. 1883 $^{25}/_{11}$
d. Anna f. 1885 $^{23}/_{11}$ g. m. Elias Jonsson, Åsen

Hammerdal.

Anders Andersson och Henrik Ersson sålde båda till Gräningeverken 1883. Den förre arrenderade inägorna. År 1909 sålde bolaget inägorna till

20. *Nils Johan Strömstedt* f. 1874 $\frac{3}{5}$ d. 1943 $\frac{19}{4}$ fr. Öjarn
g. 1 m. *Lisa Jönsdotter* f. 1877 $\frac{6}{7}$ d. 1921 $\frac{29}{3}$ fr. Åtgården, Espnäs
d. Märta f. 1901 $\frac{8}{6}$ d. 1920 $\frac{28}{2}$
s. Per Erik f. 1910 $\frac{1}{2}$
g. 2 m. *Gunilla Andrée* f. 1896 $\frac{16}{1}$ fr. Öjarn
d. Märta f. 1928 $\frac{2}{3}$

Till Bonäset hör också Klövsand. Här bosatte sig odels-
torparen

21. *Nils Nordlund* f. 1793 $\frac{10}{1}$ d. 1857 fr. Öhn
g. 1821 $\frac{4}{11}$ m. *Brita Persdotter* f. 1794 $\frac{3}{1}$ fr. Åtgården, Espnäs
s. Per f. 1822 $\frac{9}{6}$
s. Sven f. 1824 $\frac{30}{9}$
s. Nils f. 1827 $\frac{31}{3}$
d. Magdalena f. 1829 $\frac{3}{11}$ d. 1830 $\frac{6}{6}$ bröstinflammation
s. Eric f. 1831 $\frac{2}{5}$
d. Bengta f. 1836 $\frac{18}{5}$ d. 1920 $\frac{15}{2}$
22. *Nils Nordlund* f. 1827 $\frac{31}{3}$ d. 1901 $\frac{16}{2}$
g. 1853 $\frac{10}{4}$ m. *Bengta Mikaelson* f. 1822 $\frac{3}{7}$
d. Brita 1854 $\frac{15}{2}$
s. Mikael f. 1855 $\frac{22}{9}$ d. 1918 $\frac{18}{2}$
s. Nils Eric f. 1863 $\frac{3}{2}$ d. 1938 $\frac{11}{1}$
d. Elin f. 1866 $\frac{23}{9}$ d. 1887
23. *Mikael Nordlund* f. 1855 $\frac{22}{9}$ d. 1918 $\frac{18}{2}$
g. 1 1888 $\frac{21}{10}$ m. *Ingeborg Ersdotter* f. 1860 $\frac{24}{3}$ d. 1889 (Bo:4)
g. 2 1890 $\frac{24}{8}$ m. *Brita Greta Svensdotter* f. 1865 $\frac{13}{1}$ fr. Gubbhögen, Alanäs
adoptivson Anders Valfrid f. 1885 $\frac{12}{12}$
s. Nils f. 1891 $\frac{22}{8}$
d. Kristina Elisabet f. 1893 $\frac{24}{5}$
d. Bengta Eleonora f. 1895 $\frac{1}{5}$ d. 1905 $\frac{7}{1}$
s. Sven f. 1897 $\frac{3}{7}$
d. Brita Eugenia f. 1899 $\frac{5}{11}$
d. Anna Ottilia f. 1901 $\frac{20}{6}$
s. Mikael Gerhard f. 1904 $\frac{1}{10}$, folkskollär. i Dorotea
24. *Anders Valfrid Nordlund* f. 1885 $\frac{12}{12}$
g. 1919 $\frac{29}{6}$ m. *Anna Erika Hammar* f. 1889 $\frac{8}{5}$ lärarinna

fr. Hillsand

Nils Nordlund f. 1827 $^{31}/_3$ sålde hälften av sitt jordförvärv till

25. *Anders Göransson* f. 1847 $^{7}/_6$ d. 1901 $^{13}/_{11}$
 g. 1872 m. *Anna Stina Backlund* f. 1854 $^{20}/_2$ fr. Fjällsjö
 d. *Amalia* f. 1874 $^{10}/_8$
 s. *Olof Georg* f. 1885 $^{12}/_1$
 d. *Elisa* f. 1890 $^{5}/_{12}$ d. 1891 $^{20}/_7$
26. *Olof Georg Andersson* f. 1885 $^{12}/_1$ d. 1919 $^{8}/_3$
 g. m. *Alice Amanda Kristina Roos* f. 1883 $^{1}/_4$
 d. *Anna Märta* f. 1908 $^{23}/_2$
 s. *Anders Valdemar* f. 1912 $^{24}/_1$
 d. *Märet Kristina* f. 1915 $^{8}/_4$
 s. *Jöns Georg* f. 1917 $^{23}/_{12}$

I Spjutviken bosatte sig

27. *Edvard Andersson* f. 1848 $^{12}/_{11}$ d. 1898 $^{2}/_5$ fr. Silbodal,
 Värmland
 g. 1886 $^{25}/_7$ m. *Märet Johansdotter* f. 1866 $^{7}/_9$ fr. Vedjeön
 s. *Anders* f. 1888 $^{26}/_2$
 d. *Kristina Elisabet* f. 1890 $^{21}/_2$
 s. *Carl Johan* f. 1892 $^{8}/_6$

Å lägenheten Sjövik med ett numera nedlagt tegelbruk bosatte sig

28. *Henrik Persson Svedberg* f. 1860 $^{25}/_7$ d. 1937 $^{15}/_1$ fr. Sve,
 Höstoppen, Espnäs
 g. m. *Bengta Ersdotter* f. 1854 $^{13}/_3$ d. 1933 $^{22}/_5$ fr. Strand
 s. *Jöns Valfrid* f. 1883 $^{20}/_{12}$
 s. *Henrik* f. 1886 $^{29}/_4$
 s. *Mattias* f. 1889 $^{2}/_2$
 s. *Hans Edvard* f. 1891 $^{10}/_{10}$, bosatt i Havsnäs, Alanäs
 s. *Sven Magnus* f. 1893 $^{11}/_2$
 d. *Ingeborg* f. 1897 $^{5}/_5$ d. 1898 $^{10}/_2$ " Östersund
29. *Mattias Svedberg* f. 1889 $^{2}/_2$
 g. m. *Emma Karolina Gabrielsdotter* f. 1900 $^{1}/_{11}$ fr.
 Kärrnäset
 s. *Henrik* f. 1924 $^{26}/_{12}$
 d. *Anna Frideborg* f. 1926 $^{15}/_9$
 s. *Sven Gabriel* f. 1932 $^{17}/_8$
 s. *Per Mattias* f. 1938 $^{1}/_6$

Bredkålen.

Vid Hammerdals häradsrätts höstting, som började den 16 nov. 1765, anhöllo drängen Per Andersson i Hammerdals prästgård och dragonen Olof Larsson Byström om tillstånd att anlägga ett nybygge på kronoallmanningen i Ströms socken, där ingen förut nyttjat marken. På en trakt, som kallades Bredkålen, hade undersökning förrättats den 27 september s. å. av kronolänsmanen Elias Fredenborg och nämndemännen Erik Larsson i Lorås och Hemming Eriksson i Sikås. Som ombud för de omkringboende byamännen hade inställt sig Erik Göransson och Olof Andersson i Tullingsås, för sig själva och sina fem grannar, Mårten Andersson i Öhn för sig själv och sina fyra grannar samt för nybyggarna i Yxskaftkålen Zakris Nilsson, Per Larsson, Olof Andersson och Zakris Ingelsson. Sedan man samlats på Bredkålen, upplästes ansökan och domarens remiss. Synen skulle avgöra, hur stort skattetalet skulle kunna bli, hur många frihetsår, som skulle behövas, och hur det hela skulle kunna ske utan skada för andra. På begäran av byamännen från Tullingsås upplästes därefter häradsrättens protokoll av den 17 november 1761, som innehöll en rågångsyn, hållen av länsman Peter Hallström och nämndemännen Jöns Andersson i Risselås och Anders Nilsson i Grelsgård den 10 juni 1761. Enligt denna låg Tullingsås skatteskog inom följande märken: från Romtallen söderut till Blecktjärntufvan och därifrån nästan till vintervägsskillnaden och västra Björstatjärnen och sedan till smalaste Blecktjärnen, därifrån till högsta Rufven, som ligger i sydväst $1 \frac{1}{8}$ mil från byn, därifrån till södra Långmarken och vidare i öster till högsta Bredkålen, därifrån till högsta vattnet i Bredkålsbäcken och till Stortjärnsändan. Vidare upplästes en av högvälborne herr landshövdingen Örnköld den 8 september 1763 given resolution, enligt vilken Erik Andersson i Tullingsås med byamännens medgivande ägde rätt att till slätter upparbeta en trakt, kallad Västergillerflonäsändan, och vid Björnån allt, som kunde vara användbart till uppodling, beräknat till 50 lass äng. Till sist uppvisades och upplästes Öhns byamäns avradsbrev av den 6 september 1666. Enligt detta låg byns avradsland och s. k. skattemil inom följande märken: från Rufkullen i väster till högsta gamla höjden, därifrån i nordväst till Svanberget, därifrån i högsta Dragakiålen och därifrån mitt i Fohlas skärsryggen. Detta land, som var flera mil i omkrets, var böxlat

(arrenderat) för 5 riksdaler. Vid tiden för synen erlade Öhns byamän 1 rdr. 16 sk. silvermynt. I sydvästra delen låg Bredkålen norra hälft. Synemännen frågade intressenterna, om de hade något att invända mot nybyggets anläggande. Erik Göransson gjorde dessa påminnelser: deras skog och slätter voro obetydliga, då de voro många grannar och ej hade någon avradsskog, och han ville på det kraftigaste framhålla, att varken slätter eller mulbete inom deras skatteskog finge anslås till nybygget. Mårten Andersson i Öhn framhöll också, att de ej kunde tillåta någon utsyning på deras skog och avradsland, därför att de icke kunde mista något av sin skattemil. Dessutom påpekade han, att under nu pågående riksdag hade utsyningen av nybyggen blivit förbjudna och att följaktligen ingen syn kunde ske. Synemännen frågade nu, hur långt det var till Öhns by. Mårten Andersson svarade en halv mil. Länsmannens klättrade då upp i ett högt träd och tog ögonsikte på Öhns by och fann för sin del, att avståndet var en hel mil. Yxskaftkålen nybyggare hade ej något att invända, om ej nybygget blev dem till trängsel. Herr löjtnanten Cavallius var ej tillstades, fastän han ägde nybygge i Yxskaftkålen och skriftligen underrättats om synen. Synemännen funno, att den utsyning, som föregående år gjorts för hans räkning, ej berördes av denna förrättning. Efter detta begåvo sig synemännen till den av sökandena utvisade platsen för byggnaden och åkrar på Bredkålen mellan Tullingsås och Öhns byskogar. Trakten syntes för länge sedan ha härjats av skogseld, men den hade nu medelmåttig skog av gran, björk, asp och sälg. Marken var lämplig och tillräcklig för flera tunnlands utsäde. Jordmånen bestod av röd eller gråaktig mylla med lerblandning och litet klapur (klapperstenar) samt stadig botten på somliga ställen litet vitaktig i jordbrynet. Området tycktes vara fritt från stora och jordfasta stenar. Övriga stenar voro rörliga och förekommo ej i större myckenhet. Slätter till nybygget utsågs västerut, ungefär en mil till den längst bort belägna. Området syntes ej ha varit av någon människa odlat eller nyttjat ifrån världens begynnelse, fastän det av Gud allsmäktig gjorts så lämpligt, att det utan minsta röjning genast kunde slås och bärgas. Ingen myr eller flo, som visades i denna ödemark ägde namn, varför sådana gåvos vid utsyningen. Bäckmyren beräknades ge 10 lass hö, Bäckunden 6, Rismyren med allt däromkring 16, Rastflon 10, Brattmyren 30, Buskflon 10, Flodalen med sunden 50, Tallflon 20 och Storflon, som sträcker sig i öst och väst med sunden 100 lass, dels starr- och dels hästfoder. Andra ställen voro också lämpliga till slätter, men synemännen kunde ej beräkna antalet lass. Fäbodur skulle anläggas ungefär en mil från byggnadsplatsen, och större delen av sommaren kunde boskapen vallas i byskogen, så att den ej bleve byamännen till förfång. Timmerskog av gran samt virke till störar och stängsel funnos i närheten av nybygget. Kvarnställe en halv mil borta

vid Björnnån. Skav och lövtäkt av asp, rönn, björk och sälg funnos i tillräckliga mängder och gott mulbete sommartid. Å denna mark funnos inga mastträ och ej heller veterligt malmstreck eller nyttiga bergarter. Fiskevatten funnos ej. Sökandena ansågo det nödigt med 26 frihetsår för denna ödemarks upparbetande.

Sedan synemännen hört parternas mening och besett ödelandet, sammanfattade de sitt utlåtande. För det första ha Tullingsås byamän stort behov av sin skatteskog, då de äro många grannar och ej äga avradsland. Skulle dock något åkerland till nybyggarna behöva upptagas inom deras gräns mot Bredkålen, så synes det vara av så ringa värde för dem, att ingen skada tillfogas dem. För det andra var det solklart, att Öhns byamän ej äga skäl att hindra nybyggets anläggande, då de äga stora områden på båda sidor om byn, som ligga så långt från byn, att de icke nått dit och icke behövt använda dem. För det tredje ansågo de skäligt, att nybygget upparbetades till ett hemman om två tunnland eller ett tredjedels gårdemantal med två rökar inom 24 frihetsår. För det fjärde tillkom det ej synemännen att uttala sig om Öhns byamäns vägran att låta nybyggarna anlägga hemman på denna trakt, då byamännen ej själva ville bosätta sig där.

Vid tinget styrkte synemännen sina uppgifter. Byamännen i Tullingsås och Öhn anförde, att Kungl. Maj:ts nådiga förordningar visserligen påbjödo nybyggens anläggande för ödemarkens uppodlande och sådana skogstrakters upparbetande, som ej av skattehemman nyttjades, men aldrig kunde det vara Kungl. Maj:ts mening, att de genom dessa nybyggen skulle bliva lidande och slutligen ruinerade. Anders Mickelssons son Erik Andersson i Tullingsås hade den 8 september 1762 fått tillstånd att å det till nybygget utsedda stället anlägga ett torp. Visserligen sade synemännen, att nybygget ej skulle ligga på Bredkålens avradsland, men det påståendet var obevisat. Deras skog låg högst en halv mil från deras hemman, fastän länsmannen, sedan han klivit upp i ett högt träd, allenast med sina ögon mätt längden till en mil.

Kyrkoherden i Hammerdal värdige och höglärde herr Olof Forsman åtog sig inför rätten att ansvara för att drängen Per Andersson från Boteå i Ångermanland, som var allmänt känd som flitig arbetare, till alla delar skulle komma att fullgöra sina skyldigheter.

Landsfiskalen Olof Klingberg hade på det noggrannaste gjort sig underrättad om beskaffenheten av kronoavradslandet i Bredkålen och funnit, att de ställen, som begärts och utsynts, aldrig förut nyttjats och lågo allt för långt borta för att kunna uppodlas av byamännen. De hade alltför vidsträckta områden förut för att kunna medhinna att sköta dem. Påståendet att Anders Mickelssons son Erik skulle haft tillstånd att inrätta torp, där nybygget utsynats, fann landsfiskalen desto mer ogrundad som bemålde resolution av den 6 september 1763 avsågo torpets anläggande å

Tullingsås bys ägor. Torpbyggnaden var också påbörjad inom byn. Hitintills hade byamännen ej haft någon annan nytta av krono-avradslandet än något djur- och fågelfänge emot en ringa avgift i st. f. den ursprungliga avgiften av 5 riksdaler.

Häradsrätten fann av handlingarna styrkt, att Erik Andersson i Tullingsås ej ägde rätt anlägga nybygge på det av sökandena anvisade stället och att byamännen ägde större vidd av skog och mark, än de kunde nyttja. Rätten tillstyrkte och hänsköt till landshövdingens avgörande att upplåta den utsynta trakten åt drängen Per Andersson och dragonen Olof Larsson Byström att med 24 frihetsår där göra ett nytt hemman till $\frac{1}{3}$ gärdemantal.

De båda nybyggarna synas ej ha fullföljt sina avsikter. I jordeboken 1767 upptages korpral Mattias Johansson Strömlander f. 1740 från Handog i Lit som nybyggare från den 14 april 1766, då han erhållit rätt att här upprätta ett hemman under 20 frihetsår 1766—1785. I senare jordeböcker uppgives Strömlander än ha bärgat och än ha brukat nybygget. Sju år senare är Christian Ersson nybyggare i Bredkålen. I denna sin egenskap var han med vid den skogs- och allmänningsavvittring, som hölls i Tullingsås i juni 1773. Han hade då för två år sedan avslutat köp med korpral Strömlander och mottagit nybygget alldeles obrukat. Sedermera hade Ersson byggt stuga, källare, bod, fåhus och foderbod. Vidare hade han brutit upp åker, så att han skördade vid pass en fjärdedels tunna korn och lite råg. Jorden var, uppgav han, mycket stenbunden samt besvärad av jordfasta stenar med allenast vit och röd mjåla. Förliden vår hade björnen rivit tre ungnöt för honom. Han hade då kvar 4 kor, 10 eller 12 småkreatur och en häst, för vilka han hade någorlunda bete. Hittills hade han årligen bärgat 12 lass hästfoder och 20 lass starrfoder.

Då Bredkålens nybygge skattlades den 1 september 1788, för rättades synen av lantmätare Martin Sunding och nämndemännen Olof Andersson i Tullingsås och Nils Mattsson i Grelsgård. Nybyggare voro vid den tidpunkten Hans Hansson och Olof Jonsson. De skattade då för två tunnland 2 riksdaler 36 skillingar.

I den upprättade beskrivningen upptogs åkern, som bestod av sandblandad mjunajord av 1 å $1\frac{1}{2}$ kvarters djup på sandbotten med någon tillsats lera, till 4 tunnland 18 kappl. Avkastningen under medelmåttiga år uppgick till tredje kornet. Uppodlingsjord med samma jordmån hade en areal av 2 tnl. $3\frac{1}{2}$ kpl. och man- och ladugårdstomt 10 kpl. Hemslåttern vid och omkring åkern omfattade 8 tnl. 11 kpl. och gav 6 parmar hästhö. Dessutom fanns uppodlingsland, som var beväxt med skog. Detta omfattade 23 tnl. 22 kpl. och gav 2 parmar hästhö av andra klass och $3\frac{3}{4}$ parmar av tredje klass. När det satts i stånd, beräknades det giva 4 parmar hårdvalls- och hästhö pr tnl. Utslåttern på Bramberråka, Tullströmsunna, Sanckflobäcken, Fjäll-

manbäcken om 47 tnl. 16 kpl. gav $14\frac{1}{4}$ parmar hästhö, och på Sanckflon, Rompa, Olof Anderssonflon, Västerkålsflon och Fjällmansmyren skördades på en areal av 157 tnl. 8 kpl. $39\frac{1}{2}$ parmar starrfoder. Skog och mulbete hade byamännen inom ett område, som var utmärkt på kartan 1522 alnar österut ifrån högsta vattnet i Bretjålsbäcken, därifrån 5517 alnar till västra ändan av Lillmyren och så i den mot Öhns by vanliga skillnadslinjen 6121 alnar ifrån högsta Rufven, därifrån i Söderlångmarken till högsta Bretjålen till en stor jordfast sten med flera omskolad, vidare till högsta vattnet uti Bretjålsbäcken och tillbaka till utgångspunkten. Å detta område fanns otillräckligt hustimmer av gran, gårdsgårdsfång, vedbrand samt knappt mulbete. Skogens areal var 1216 tnl. Dessutom funnos å samma trakt 422 tnl. 12 kpl. odugliga flomyrar och 235 tnl. bättre floland, som var beväxt med skog. Tillgång till fiske saknades. Kvarnar till husbehov funnos inrättade i Fjällmansbäcken $\frac{1}{4}$ mil från byn och på Tullingsåsskogen. Humlegård kunde anläggas och efter lag hållas. Å hemmanet kunde med tillhjälp av halm och allehanda åtfång av skogen såsom löv, skav och granris födas 4 hästar, 20 nöt och 60 får och getter. Till hemmanets bärgning fordrades 4 arbetskarlar och 4 pigor. År 1790 den 31 juli blev detta ny kronohemman om 1655 tunnlands areal skattelagt till $3\frac{1}{2}$ tnl. eller $\frac{7}{12}$ gårdemantal. Skatten utgjorde 5 riksdaler 40 skillingar, som fördelades på landskild 1:23:3, silverskatt 2:39:6, skjutspengar 1:19:9 och prostetull —:—:6. Enligt kammarkollegiets köpebrev den 21 nov. 1811 inlöste Olof Andersson och Olof Jonsson detta hemman till skatte, hälften vardera, för tillhoppa 58 riksdaler 16 skillingar.

Den 9 juli 1834 sökte byamännen hos avvitringsrätten dels fyllnad i ägor mot skattetalet och vidare utrymme mot ökesskatt och dels till fyllnad i bristande bete någon del av Öhns byskog mot särskild skatt. Sedan Öhns by blivit utskiftad, hade nämligen uppkommit ett överskott av avrösningsjord. Av denna betes- och skogsmark, som är bevuxen med gran och något björk och sidlänt, beräknades två tredjedelar ge någorlunda bete. Arealen utgjorde 268 tnl. 19 kpl och uppskattades till 17 tnl. 29 kpl. första klass jord. Den återstående tredjedelen 134 tnl. 10 kpl. var impediment. Vidare fanns betes- och skogsmark å Tjernäsets skog, som gränsade mot Hedningsflolandet och som bestod av sidlänt grönkål med någorlunda bete och uppfylld av moras och floar. Halva arealen härav 390 tnl. 11 kpl. uppskattades till 21 tnl. 21,944 kpl. första klass jord. Andra hälften var impediment. Lantmätaren föreslog, att Bredkålen by skulle tillerkännas dessa båda skogstrakter emot $\frac{13}{16}$ tunnlands lappmarksränta. Som skäl härför anförde han, att byns sommarbete var otillräckligt och åkerjorden frostlänt och att dessa skogstrakter voro sterila och oanvändbara till annat än bete. Genom konungens befallningshavandes utslag den 31 mars 1851 påförs Bredkålen by en

ökesskatt av samma storlek som förut nämnda lappmarksrântan.

Laga skifte på byns ägor jämte klyvning av hemmanet litt. H förrättades åren 1848—49 av kommissionslantmätaren Olof Tideman. Ansökan härom gjordes den 2 mars 1847 av bonden Olof Olofsson. Den 4 september 1848 inställde sig lantmätaren med godemännen Erik Strömstedt i Tullingsås och Mårten Olofsson i Öhn. Delägarna voro Olof Olofsson med $\frac{1}{2}$ tnl. skatte, Per Olofsson med $\frac{3}{4}$ tnl. skatte, Per Persson, Nils Andersson, Zakris Jonsson, Olof Jonsson med vardera $\frac{3}{8}$ tnl. skatte och Olof Olofsson Tullströms änka Ingeborg Mårtensdotter, företrädd av sonen Olof, med $\frac{3}{4}$ tnl. skatte. Parterna hade ej något att invända mot förrättningen. De anhöllo att få skifta inägor och tillräckligt stort förland. Denna anhållan beviljades. Sammanträdet fortsattes den 12 oktober s. å. Då voro bönderna Olof Brännholm i Fyrås och Per Andersson i Solberg godemän. Befullmäktigade från Tullingsås voro bönderna Erik Jönsson, Per Persson, Erik Ersson d. ä. och Olof Jönsson. Nu uppgicks, upphöggs och godkändes rågången mot Tullingsås. Gradering ute på marken verkställdes. Den 18 i samma månad upplästes och granskades ägobeskrivningen, hävdeförteckningen och taxeringslängden och godkändes utan anmärkning, och de med blyerts antecknade graderna infördes med bläck. Nu undantogs byväg, kvarnväg och fåbodväg om 6 alnars bredd, andra nödiga vägar om 3 alnars bredd samt myrtäkt och vattenplats. De som vid skiftet erhållit ny åker och äng skulle erlägga 33 riksdaler 16 skillingar pr måling fri åker och 6 riksdaler pr måling bruten äng och ristor utan avseende å deras gödsling. Gottgörelse härför skulle bestämmas framdeles. För röjning och jämning å hårdvalls- och myrjord skulle erläggas 3 rdr. pr måling. Odlingsersättning fick göras in natura med det förbehållet, att 2 målingar åker, 2 målingar ristor och 4 målingar jämning och röjning skulle utföras årligen, till dess ersättningen fullgjorts. Då nästa sammanträde hölls den 13 augusti 1849 var Jöns Jonsson ny ägare av Nils Anderssons och Olof Persson ny ägare av Olof Tullströms änkas halva hemman. Godemän voro kyrkvärden Mårten Jönsson och bonden Mårten Olofsson i Öhn. Nu bestämdes att för avträdde ristor skulle erläggas 30 lass gödsel pr måling. Per Persson skulle ha ersättning av Jöns Jonsson för $\frac{1}{4}$ måling bruten ny åker. Nu gjordes fördelning av ägora om $3\frac{1}{2}$ tnl. skatte i Bredkålen. Här nedan uppräknas hemmanen med ägare och de uppmätta arealerna i tunnland och kappland jämte lantmätarens uppskattning av de anförda ägora omräknade i första klassens jord. Olof Olofssons hemman litt A om $\frac{1}{2}$ tnl. skatte utgjorde 2 tnl. 10,7 kpl. åker, 12,7 kpl. ristor, 4 tnl. 4,2 kpl. äng och uppskattades till resp. 2 tnl. 4,72 kpl., 5,08 kpl. och 3 tnl. 4,53 kpl. Per Olofssons hemman litt B om $\frac{3}{4}$ tnl. skatte utgjorde 3 tnl. 17,1 kpl. åker, 1 tnl. 19,2 kpl. ristor, 9 tnl. 0,8 kpl. äng och uppskattades

till resp. 3 tnl. 7,¹⁸¹ kpl., 22,⁰⁵⁷ kpl. och 5 tnl. 3,⁶⁵ kpl. Per Perssons hemman litt C om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte utgjorde 1 tnl. 13,⁵ kpl. åker, 9,⁷ kpl. ristor, 4 tnl. 2 kpl. äng och uppskattades till resp. 1 tnl. 11,⁷⁰⁵ kpl., 3,⁸⁸ kpl. och 2 tnl. 25,⁵³ kpl. Jöns Jonssons hemman litt D om $\frac{2}{8}$ tnl. skatte utgjorde 1 tnl. 19,³ kpl. åker, 0,⁷ kpl. ristor, 4 tnl. 29,⁷ kpl. äng och uppskattades till resp. 1 tnl. 15,⁵¹⁵ kpl., 0,²⁸ kpl. och 2 tnl. 22,³³⁵ kpl. Olof och Zakris Jonssons hemman litt E och litt F om vardera $\frac{3}{8}$ tnl. skatte utgjorde vardera 3 tnl. 26,⁴ kpl. åker, 1 tnl. 20,¹ kpl. ristor, 7 tnl. 11,¹ kpl. äng och uppskattades till resp. 3 tnl. 13,⁸¹⁷ kpl., 27,⁶⁶⁷ kpl. och 3 tnl. 16,¹⁹⁵ kpl. Olof Perssons och änkan Ingeborg Mårtensdotters hemman litt G och litt H om vardera $\frac{3}{8}$ tnl. skatte utgjorde vardera 3 tnl. 4,⁹ kpl. åker, 20,⁶ kpl. ristor, 7 tnl. 22,² kpl. äng och uppskattades till resp. 2 tnl. 19,⁵¹⁸ kpl., 11,⁷⁷¹ kpl. och 3 tnl. 31,³³⁷ kpl. Totala arealen var 255 tnl. 3,⁶ kpl. med ett uppskattningsvärde av 106 tnl. 20,¹⁷⁶ kpl. Bönderna Per Persson, Zakris och Olof Jonsson begärde klyvning å hemmansdelen litt H om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte, som tillhört änkan Ingeborg Mårtensdotter och av henne sålts till Olof Olofsson. Per Persson fick lotten litt H a, Zakris Jonsson lotten litt H b och Olof Jonsson lotten litt H c om vardera $\frac{1}{8}$ tnl. skatte. Deras resp. arealer voro 7 tnl. 15,⁷ kpl., 8 tnl. 28,⁸ och 11 tnl. 20,⁶ kpl., som vardera uppskattades till 3 tnl. 25,⁷ kpl. första klass jord. Per Persson och Zakris Jonsson fingo åkern och Olof Jonsson ängs- och odlingsmark. Kostnaderna för laga skiftet utgjorde 204 riksdaler 42 skillingar 4 runstycken.

På ansökan av bonden Per Persson förrättades laga skifte å utmarkerna till byn av lantmätaren Olof Tideman åren 1856--57. Första sammanträdet hölls den 6 oktober 1856. Bönderna Johan Johansson i Öhn och Erik Andersson i Tullingsås voro godemän. Kostnaderna härför belöpte sig till 609 riksdaler 33 skillingar och den sammanlagda arealen var 2436 tnl. 25 kpl. Sven Persson å hemmanet litt A om $\frac{1}{2}$ tnl. skatte fick 85 tnl. 27 kpl. slätter och 305 tnl. 14,⁵ kpl. skogs- och betesmark, Erik Persson å litt B om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte 77 tnl. 23 kpl. slätter och 222 tnl. 27 kpl. skogs- och betesmark, Måns Persson å litt Ba om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte 71 tnl. 26 kpl. slätter och 176 tnl. 2,⁶ kpl. skogs- och betesmark, Per Persson å litt C om $\frac{1}{2}$ tnl. skatte 122 tnl. 5 kpl. slätter och 214 tnl. 4,⁴ kpl. skogs- och betesmark, Olof Danielsson å litt D om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte 72 tnl. 26 kpl. slätter och 164 tnl. skogs- och betesmark, Zakris Jonsson å litt E om $\frac{1}{2}$ tnl. skatte 107 tnl. 4 kpl. slätter och 249 tnl. 29 kpl. skogs- och betesmark, Olof Jonsson å litt F om $\frac{1}{2}$ tnl. skatte 138 tnl. 16 kpl. slätter och 209 tnl. 26,³ kpl. skogs- och betesmark och slutligen Olof Persson å litt G om $\frac{3}{8}$ tnl. skatte 90 tnl. 25,³ kpl. slätter och 117 tnl. 13 kpl. skogs- och betesmark.

År 1858 klövs hemmanet nr. 1 litt A mellan ägaren Sven

Persson och Salomon Olofsson från Håggenås.

I debeterings- o. uppbördslången för kommunalutskylder år 1900 påfördes åtta hemman om $\frac{69}{448}$, $\frac{69}{896}$, $\frac{23}{224}$, $\frac{23}{448}$, $\frac{23}{448}$, $\frac{69}{896}$, $\frac{161}{896}$ och $\frac{23}{896}$ mantal en sammanlagd skatt å 170,42 kr. Inom byn funnos då sju odelstorpåre, en landbonde, en skomåkare och sju arbetare, som erlade kommunalskatt.

Hemmanet Bredkålen n:r 1 litt Ba styckades i två lotter av lantmåtare W. G. Staaff år 1901. Detta hemman ågdes då av C. Burmans trävarubolag, som upplåt och försålde till arrendatorn Per Eriksson inågoskiftet och det norr om byns inågor belågna utågoskiftet om 15 har 80 ar för en köpesumma av 3000:- kr. I Bredkålen funnos 1943 50 män och 39 kvinnor = 89.

Korpralen Mattias Johansson Strömlander var förmodligen son till Johan Mattsson Roseneng i Stamsele. Christian Ersson tyckes ha bott kvar till 1786, då Hans Hansson kom i stället. Han var gift med Maria Sjulsdotter (Sivertsdotter) och hade barnen Hans f. 1786 $\frac{21}{12}$, Severin f. 1789 $\frac{31}{12}$, Anna Maja f. 1791 $\frac{12}{5}$ och Petter f. 1793 $\frac{1}{8}$. Hans Hansson synes ha flyttat 1794. Olof Jonsson flyttade in omkring 1776. Han nämndes först 1778 i mantalslången och benåmndes nybyggare 1781. Olof Jonsson var son till nybyggaren Jon Olofsson i Borgvattnet. Hans hustru Brita var dotter till Per Månsson och hans hustru Lucia Jonsdotter i Ede, Hammerdal. Åldste sonen Jonas var född i Borgvattnet 1775 och de övriga barnen i Bredkålen.

Den åldsta gårdens i Bredkålen kallades "Oppatgårdens" och på den bodde

1. Olof Jonsson f. 1742 i Borgvattnet d. 1813 $\frac{23}{6}$
g. 1774 m. Brita Persdotter f. 1746 $\frac{20}{3}$ i Ede, Hammerdal
d. 1828 $\frac{19}{9}$
 - s. Jonas f. 1775 $\frac{24}{9}$ i Borgvattnet
 - d. Lisbet f. 1777 $\frac{27}{9}$ i Ström, g. m. Olof Olofsson i Strand
 - d. Måret f. 1779 $\frac{20}{3}$ d. 1850 $\frac{15}{1}$
 - s. Per f. 1780 $\frac{21}{9}$ d. 1781 $\frac{29}{4}$ "okånd sjukdom"
 - d. Lucia f. 1782 $\frac{22}{7}$ g. 1 m. torp. Olof Olofsson i Bredkålen, g. 2 m. Per Larsson fr. Renån
 - d. Karin f. 1786 $\frac{17}{5}$ g. m. Per Zakrisson i Holmen, Alanås
 - s. Per f. 1788 $\frac{19}{6}$
 - d. Brita f. 1790 d. 1791 $\frac{2}{1}$ "utslag"
 - d. Brita f. 1793 g. 1840 $\frac{25}{3}$ m. bonden och ånklingen Jöns Mårtensson i Hallen, Hammerdal.

Sönerna Jonas och Per köpte vardera sin hälft av hemmanet den $\frac{20}{10}$ 1814 för 244 rdr. 21 sk. 4 rst. och Per byggde på sin del Nygårdens.

2. *Jonas Olofsson* f. 1775 $^{24}/_9$
g. 1809 $^{12}/_3$ m. *Marin Zakrisdotter* f. 1781 $^{21}/_{12}$ f. Holmen,
Alanäs

s. Olof f. 1810 $^4/_8$ d. 1815 $^{30}/_{12}$ "av brännsår efter
en månads plågor"

d. Brita f. 1812 $^8/_1$

s. Zakris f. 1814 $^{18}/_7$

d. Marin f. 1815 $^{29}/_9$ d. 1815 $^{11}/_4$ "oangiven sjukdom"

s. Olof f. 1816 $^{11}/_9$ Se nedan!

s. Jonas f. 1820 $^{14}/_2$ d. 1844 $^{26}/_9$ "föll ned från ett träd
och skadade sig till döds,
då han skulle ta ner en
skjuten ekorre, som fastnat
i en gren".

s. Anders f. 1823 $^6/_7$

Sonen Zakris flyttade ut och byggde gården "Nolat".

3. *Zakris Jonsson* f. 1814 $^{18}/_7$ d. 1884 $^{16}/_3$
g. 1850 m. *Sara Persdotter* f. 1824 fr. Fyrås, Hammerdal

s. Per f. 1851 $^{24}/_9$ Se nedan!

d. Maria Kristina f. 1854 $^{11}/_4$

s. Jonas f. 1857 $^{15}/_3$ d. 1862

s. Zakris f. 1860 $^3/_6$ d. 1900 $^8/_5$ g. 1886 $^1/_4$ m. Karin
Persdotter f. 1865 $^3/_8$

s. Jonas f. 1864 $^{14}/_8$ Se nedan!

4. *Olof Jonsson* f. 1816 $^{11}/_9$ d. 1879 $^{22}/_{11}$
g. 1850 m. *Kerstin Andersdotter* f. 1825 $^{18}/_9$ d. 1900 $^{30}/_{10}$
fr. Hammerdal

d. Maria f. 1851 $^{13}/_5$ d. 1940 $^{13}/_2$ g. 1880 $^{20}/_3$ m.
fältjäg. o. bonden Bengt Löfgren f. 1834 $^5/_2$

s. Anders f. 1854 $^{30}/_5$ "Guffar-Ante" i Bredgård g.
1893 $^7/_5$ m. Kristina Magdalena Lindberg f. 1867 $^1/_2$

s. Jonas f. 1856 $^{16}/_{11}$ reste till U. S. A.

d. Brita f. 1859 $^{26}/_8$ reste till U. S. A. 1905 $^1/_4$

s. Olof f. 1862 $^6/_2$

s. Mårten f. 1864 $^8/_10$ reste till U. S. A. 1905 $^1/_4$

s. Zakris f. 1867 $^4/_11$

5. Torparen *Per Zakrisson* f. 1851 $^{24}/_9$
g. 1880 $^{11}/_2$ m. *Anna Lisa Ersdotter* f. 1848 $^{18}/_{11}$

d. Sara Kajsa f. 1880

d. Brita f. 1881 $^8/_11$

s. Zakris f. 1884 $^{27}/_9$

d. Anna f. 1886 $^{22}/_{10}$ d. 1901 $^7/_5$

d. Maria Kristina f. 1889 $^2/_8$

d. Karin f. 1892 $^{21}/_8$

- d. Emma Elisabet f. 1895 $\frac{26}{9}$
6. Torparen *Jonas Zakrisson* f. 1864 $\frac{14}{8}$ d. 1934 $\frac{5}{2}$
g. 1900 $\frac{24}{6}$ m. *Ingeborg Persdotter* f. 1875 $\frac{21}{1}$ fr. Bredkälén

- d. Sara Adela f. 1903 $\frac{11}{11}$
d. Kerstin Ragnhild 1906 $\frac{13}{7}$
s. Zakarias Holger f. 1909 $\frac{4}{3}$
s. Per Emanuel f. $\frac{25}{8}$
s. Johan Ingvar 1916 $\frac{7}{6}$

Zakris Jonssons hemman övertages av mågen

7. *Erik Jacobsson* f. 1852 $\frac{10}{11}$ fr. Öhn
g. 1876 $\frac{19}{3}$ m. *Maria Kristina Zakrisdotter* f. 1854 $\frac{11}{2}$
s. Jakob f. 1876 $\frac{28}{12}$ antog namnet Nordenius, handlande
s. Zakris f. 1878 $\frac{2}{2}$
d. Anna Maria f. 1879 $\frac{18}{12}$
s. Erik f. 1882 $\frac{26}{10}$

Hemmanet delas mellan sönerna Zakris och Erik.

8. *Zakris Eriksson* f. 1878 $\frac{2}{2}$
g. 1915 $\frac{2}{10}$ m. *Ingeborg Larsdotter* f. 1888 fr. Laxsjö
d. Maria f. 1916 $\frac{29}{3}$ g. 1941 $\frac{1}{1}$ m. Salomon Vitalis Salomonsson f. 1916 $\frac{29}{3}$
s. Erik f. 1917 $\frac{9}{12}$ agronom
d. Anna f. 1919 $\frac{8}{12}$
d. Rut Ingeborg f. 1925 $\frac{14}{11}$
9. *Erik Eriksson* f. 1882 $\frac{26}{10}$
g. 1918 $\frac{26}{12}$ m. *Anna Persdotter* f. 1892 $\frac{29}{7}$
d. Maja-Stina f. 1919 $\frac{15}{6}$
s. Erik Magnus f. 1925 $\frac{2}{6}$

På Nygården bodde

10. *Per Olofsson* f. 1788 $\frac{19}{6}$
g. 1816 m. *Karin Månsdotter* f. 1795 fr. Borgvattnet
s. Olof f. 1817 $\frac{9}{7}$
d. Maria f. 1820 $\frac{25}{10}$
s. Måns f. 1824 $\frac{8}{1}$
d. Brita f. 1826 $\frac{23}{9}$
s. Per. f. 1830 $\frac{1}{4}$
s. Jonas f. 1833 $\frac{25}{1}$ g. 1869 $\frac{18}{4}$ m. Lisbet Olofsdotter f. 1845 $\frac{17}{8}$, skräddare på Långön
s. Erik f. 1838 $\frac{25}{2}$
11. *Olof Persson* f. 1817 $\frac{9}{7}$ d. 1898 $\frac{29}{12}$
g. 1848 m. *Brita Jonsdotter* f. 1825 $\frac{12}{4}$ d. 1898 $\frac{13}{10}$ fr.

Hammerdal

- s. Per f. 1848 $^{12}/_{10}$
 - s. Jonas f. 1853 $^{31}/_{7}$
 - d. Karin f. 1855 $^{3}/_{4}$ g. m Anders Persson i Tullingsås
 - s. Olof f. 1858 $^{22}/_{10}$
 - d. Anna f. 1858 $^{25}/_{10}$ d. 1870 $^{31}/_{7}$
 - s. Måns f. 1861 $^{20}/_{1}$
 - d. Brita f. 1863 $^{23}/_{4}$ g. m. Per Hallin i Strömsund
 - s. Johan f. 1865 $^{28}/_{9}$ d. 1866 $^{5}/_{2}$
 - s. Johan f. 1870 $^{4}/_{5}$ auktionist m.m. i Risselås
12. Per Olofsson f. 1848 $^{12}/_{12}$ d. 1924 $^{13}/_{8}$
 g. 1878 $^{21}/_{11}$ m. Karin Andersdotter f. 1858 $^{12}/_{9}$ d. 1919 $^{5}/_{12}$ f. Tullingsås
- s. Olof f. 1879 $^{21}/_{1}$
 - d. Brita f. 1880 $^{17}/_{12}$
 - s. Anders f. 1883 $^{18}/_{3}$
 - d. Karin f. 1885 $^{13}/_{2}$ g. m. Magnus Olsson, Egnahem
 - s. Per f. 1887 $^{9}/_{3}$ d. 1917 $^{23}/_{4}$
 - d. Anna f. 1889 $^{4}/_{7}$ d. 1893 $^{2}/_{3}$
 - s. Jonas f. 1891 $^{12}/_{10}$ d. 1919 $^{30}/_{1}$ "spanska sjukan"
 - s. Måns f. 1894 $^{30}/_{10}$ d. 1909 $^{23}/_{4}$ "mässling"
 - s. Johan f. 1897 $^{4}/_{1}$ d. 1918 $^{7}/_{10}$ "spanska sjukan"
 - d. Anna Maria f. 1900 $^{9}/_{12}$
- Per Olofsson sålde hemmanet till brodern
13. Måns Olsson f. 1861 $^{26}/_{1}$ d. 1929 $^{6}/_{7}$
 g. 1884 $^{6}/_{4}$ m. Anna Kristina Jonsdotter f. 1866 $^{10}/_{3}$ d. 1939 $^{17}/_{5}$ fr. Bredgård
- d. Brita f. 1886 $^{6}/_{6}$
 - s. Jonas Magnus f. 1890 $^{3}/_{8}$, handlande i Strömsund
 - d. Anna Kristina f. 1892 $^{7}/_{11}$
 - s. Olaus f. 1894 $^{24}/_{5}$
 - s. Karl Johan f. 1898 $^{8}/_{9}$, folkskollärare i Vika, Kopparbergs län
 - s. Erik Emanuel f. 1901 $^{18}/_{5}$
 - s. Per f. 1902
 - s. Anders Elof f. 1904 $^{17}/_{8}$, diakon
 - d. Karin f. 1909 $^{7}/_{3}$
 - d. Elise f. 1913 $^{7}/_{6}$ d. 1913 $^{21}/_{7}$
14. Per Zakrisson f. 1887 $^{24}/_{1}$ d. 1925 $^{27}/_{5}$ fr. Bredkälén
 g. 1909 m. Brita Månsdotter f. 1886 $^{6}/_{6}$ d. 1927 $^{9}/_{1}$
- s. Måns f. 1909 $^{4}/_{12}$ d. 1910 $^{5}/_{2}$
 - s. Zakarias f. 1911 $^{30}/_{3}$
 - d. Anna f. 1912 $^{18}/_{11}$
 - d. Karin f. 1914 $^{12}/_{4}$
 - s. Måns f. 1916 $^{17}/_{2}$

- s. Per f. 1917 $\frac{1}{10}$
 d. Rut Birgitta f. 1920 $\frac{9}{1}$
 d. Astrid Maria f. 1921 $\frac{27}{6}$
 d. Berta Kristina f. 1923 $\frac{20}{3}$
 s. Olof Birger f. 1924 $\frac{5}{4}$
15. Olaus Månsson f. 1894 $\frac{24}{5}$
 g. 1930 $\frac{52}{6}$ m. Anna Elisabet f. Danielsson f. 1904 $\frac{2}{1}$ fr. Laxsjö
 adoptivdotter Siv Karin Månsson f. 1938 $\frac{25}{5}$
 Olaus Månsson sålde till Anders Sundin fr. Hammerdal och Anders Salomonsson fr. Dorotea
16. Anders Sundin f. 1905 $\frac{29}{9}$
 g. 1928 m. Maria Kristina f. Olofsson f. 1909 $\frac{10}{3}$
 d. Mary Valborg f. 1928 $\frac{6}{11}$
 s. Olof Arnold f. 1930 $\frac{7}{8}$
 s. Bo Anders Arne f. 1932 $\frac{29}{4}$
 s. Israel Tage f. 1933 $\frac{9}{7}$
 s. Johan Folke f. 1936 $\frac{10}{7}$
 d. Maj Britt f. 1939 $\frac{10}{5}$
- Måns Persson (Brk:10) erhöill hälften av Nygården och flyttade ut.
17. Måns Persson f. 1824 $\frac{8}{1}$ d. 1872 $\frac{4}{12}$
 g. 1855 m. Karin Jönsdotter f. 1834 $\frac{4}{3}$ fr. Hammerdal
 s. Per f. 1856 $\frac{14}{5}$
 d. Karin f. 1858 $\frac{3}{10}$
 s. Jöns f. 1862 $\frac{24}{7}$ antog namnet Strömberg, skräddare
18. Per Månsson f. 1856 $\frac{14}{5}$ (Tullingsås-Bredkålen)
 g. m. Karin Salomonsdotter f. 1869 $\frac{2}{3}$
 d. Karin f. 1889 $\frac{24}{6}$
 s. Salomon f. 1890 $\frac{18}{11}$
 d. Anna f. 1892 $\frac{29}{7}$
 d. Maria f. 1897 $\frac{26}{11}$
 d. Kristina f. 1900 $\frac{20}{9}$
 d. Elise 1903 $\frac{10}{9}$
 d. Brita f. 1906 $\frac{11}{9}$
 s. Måns Hugo f. 1909 $\frac{31}{5}$ d. 1909 $\frac{26}{7}$
 d. Susanna f. 1911 $\frac{10}{4}$ d. 1911 $\frac{22}{4}$
 s. Jöns Magnus f. 1913 $\frac{25}{1}$
- Gården övertogs av Måns Perssons måg
19. Johan Johansson f. 1853 $\frac{20}{10}$ fr. Öhn
 g. 1883 $\frac{1}{4}$ m. Karin Månsdotter f. 1858 $\frac{3}{10}$ d. 1917 $\frac{20}{4}$
 d. Kristina f. 1883 $\frac{24}{11}$

- s. Johan Magnus f. 1886 $\frac{25}{10}$
- d. Karin f. 1888 $\frac{23}{12}$ d. 1907 $\frac{3}{10}$
- d. Sigrid f. 1891 $\frac{15}{11}$ d. 1891 $\frac{4}{13}$
- d. Sigrid f. 1895 $\frac{6}{6}$

Hemmanet övergick sedan till Björknäs aktiebolag och in-
ägoskiftet och 15 har 80 ar såldes till arrendatorn Per Eriksson.

20. Per Eriksson f. 1870 $\frac{28}{1}$
g. 1920 $\frac{4}{9}$ m. Brita Johanna f. Olsson f. 1887 $\frac{22}{7}$ fr.
Hammerdal f. d. småskollärarinna
s. Erik Olof Vidar f. 1923 $\frac{26}{3}$
21. Per Persson f. 1830 $\frac{1}{4}$ d. 1891 $\frac{11}{6}$ (Brk:10)
g. 1. 1859 m. Kristina Jönsdotter f. 1831 $\frac{7}{10}$ fr. Tåsjö
g. 2. 1864 m. Lisbet Olofsdotter f. 1842 $\frac{7}{4}$ d. 1911 $\frac{9}{9}$
fr. Gärde
d. Karin f. 1865 $\frac{3}{8}$ g. 1886 $\frac{7}{4}$ m. Zakris Zakrisson
f. 1860 $\frac{3}{6}$
d. Maria f. 1867 $\frac{21}{5}$
d. Lisbet f. 1869 $\frac{21}{12}$ g. 1905 $\frac{9}{7}$ m. Olof Olofsson
i Trångåsen

Per Perssons hemman övertogs av mågen

22. Olof Olsson f. 1864 $\frac{1}{3}$ d. 1945 $\frac{1}{6}$ fr. Föllinge, taktäckare
g. 1893 $\frac{29}{9}$ m. Maria Persdotter f. 1867 $\frac{21}{5}$ d. 1922 $\frac{7}{12}$
d. Elisabet f. 1895 $\frac{7}{9}$
d. Gunilla f. 1897 $\frac{23}{8}$ d. g. m. Erik Abrahams-
son, Strömsund
d. Maria f. 1899 $\frac{4}{8}$
s. Per f. 1901 $\frac{11}{4}$
s. Olof f. 1902 $\frac{8}{8}$
s. Jonas f. 1905 $\frac{18}{6}$ d. 1929
d. Karin f. 1907 $\frac{21}{6}$
s. Nils f. 1909 $\frac{28}{6}$
23. Per Olofsson f. 1901 $\frac{11}{4}$
g. 1943 $\frac{20}{6}$ m. Dagny Evelina f. Nilsson f. 1907 $\frac{10}{3}$ fr.
Bjurholm
24. Erik Persson f. 1838 $\frac{25}{2}$ d. 1896 $\frac{17}{5}$ (Brk:10)
g. 1865 $\frac{26}{3}$ m. Ingeborg Persdotter f. 1843 $\frac{10}{10}$
d. Anna Lisa f. 1868
s. Per f. 1870 $\frac{28}{1}$ (Brk:20)
s. Erik f. 1874 $\frac{7}{1}$ reste till U. S. A.
s. Olof f. 1875 $\frac{26}{10}$ " " "
s. Jonas f. 1878 $\frac{3}{3}$ " " "
d. Karin f. 1884 $\frac{12}{10}$ " " "
d. Ingeborg f. 1886 $\frac{9}{7}$

humle, lin och hampa. Utav älgdjur gives tionde bogen med foten och skinnet upp till bogledet. Likaså av rensdjur, som fångas och hållas. Av fågel erhålla kyrkoherdarna tionde, men av bävern halva bävergället. Kyrkoherdarna få även tionde av fisk, som fångats med not och nät, samt av kullfisk.

För trolovning gives en riksdaler eller två daler silvermynt. För lysning och vigsel gives intet utom det, som brudfolket offrar efter behag. För barndop njute kyrkoherde intet utom det, som faddrarna offra efter behag på altaret. Kyrkogångshustru erlägger 12 öre silvermynt.

Uti likstod efter bonden eller hans hustru gives en ko, när de ha mer än 6 kor. Om fader eller moder lämna ifrån sig hemmanet och taga födoråd, undantages likstods- eller testamentsko, som föräldrarna eller barnen behålla, till dess fadern eller modern avlider. Äger bonden 6—4 kor, lämnas 2 daler silvermynt i likstod, och, om han har under 4 kor, 1 daler silvermynt. Likstoden för fullvuxen son, dotter, måg eller sonhustru är 24 öre silvermynt och för barn, tjänstegosse eller -flicka 12 öre silvermynt. Husarme och fattige erlägga ej likstod.

För sockenbud gives eller fordras intet utan det har stått i vars och ens frihet att betrakta sin ära. Bonden skall skicka häst och skjutsa fram och tillbaka.

Tre gånger om året på de stora högtiderna offras av bonden och hustrun $\frac{1}{2}$ öre silvermynt. Lika mycket erlägges för varje hjon, som begår nattvarden. Inhyser folk och husfolk, som orka och förmå, offra med bonden tre gånger årligen $\frac{1}{2}$ öre silvermynt varje gång. Ha de ko, ge de 1 mark smör för varje. Uti sädesanden skära de upp en måling korn, ordinarie mål av 12 stänger i varje hörn på åkern och fyra alnar på var stång, på kyrkoherdens egen kost. Bonden och hustrun, som bo hos sina barn, anses icke som husfolk. Sockenskrivare och gärningsmän (hantverkare), som ej bruka hemman, offra med sin hustru som bonden. Ha de åker ge de tionde. För varje ko ge de 1 mark smör, men de skära ingen måling i prästgården.

Kaplaner uppbära $\frac{1}{4}$ tunna korn av varje hemman. De som ha mindre än ett tunnland lämna $\frac{1}{8}$ tunna.

I Hamnerdals pastorat skall varje hemmansbrukare ge 2 kannor korn till klockaren.

Tionde uppbäres kyndelsmässodagen (2 febr.), midsommar, Bartolomeus- (24 aug.) och Tomas-mässotiden (21 dec.). Skattebonden är skyldig att föra spannmålen 12 mil utan betalning, därefter erhåller han 24 kopparmynt i betalning för varje övrig mil. Kronan hade halvpast i tiondespannmålen. Pastorn fick sin spannmål i skaffet eller halmen. Altargåvorna lämnades jul, påsk och pingst.

A. M-n.

Ströms Hembygdsförenings äldre årspublikationer kunna ännu erhållas och kosta. Årspublikationen 1931 kr. 1:-, 1932 kr. 0:75, 1933 kr. 0:75, 1934 kr. 1:-, 1935 kr. 1:25, 1936 kr. 1:50, 1937 kr. 1:50, 1938 kr. 2:-, 1941 kr. 2:-, 1942/43 kr. 2:-.

Föreningens medlemmar kunna erhålla samtliga publikationer 1931—1943 för ett pris av 10:- kr. Likvid kan insändas till **Ströms Hembygdsförening, Strömsund, postg. 24 330** eller till **Rektor Alfred Mattesson, Strömsund.**

Strömsbokens häfte 1 (Alavattnet och Bonäset) och häfte 2 (Bonäset och Bredkålen) erhållas även genom **Nordfors Bokhandel, Strömsund.**

Bliv medlem i Ströms Hembygdsförening!

Avgiften är 2:- kr.

Medlemmarna erhålla Strömsbokens häften gratis.

— PRIS Kr. 2:50 —